

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

KOCAELİ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - KOCAELİ TIBBİ
CİHAZ VE ECZACILIK BİRİMİ
16/06/2021 09:52 - E-99560879 - 549 - 804

Sayı : E-99560879-549
Konu : Bebek Dostu

31. BÖLGE KOCAELİ ECZACI ODASI BAŞKANLIĞINA

Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünün 07.06.2021 tarih ve E.357 sayılı "Bebek Dostu" konulu yazısı yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve konunun ilimizde faaliyet gösteren tüm serbest eczanelere duyurulması hususunda gereğini rica ederim.

Dr.Şeref KASIMOĞLU
İl Sağlık Müdürü a.
Sağlık Hizmetleri Başkanı

Ek: Bebek Dostu

31. BÖLGE KOCAELİ ECZACI ODASI	
Evrak Kayıt Tarihi	13.06.21
Evrak Kayıt No.	675
Karar Kayıt Tarihi	22-06-2021
Karar Kayıt No.	93/01

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: b99cf9b-5cc6-42eb-b756-cc6c7a46ddfb - Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-cbys>

Sağlık Hizmetleri Başkanlığı Tıbbi Cihaz ve Eczacılık Birimi Karadenizli Mah. Elma

Tepe Cad. No: 57 İzmit/KOCAELİ

Telefon: Faks No: 0262 319 40 65

e-Posta: ergul.nuray@saglik.gov.tr İnternet Adresi: kocaeli.eczacilik@saglik.gov.tr

Bilgi için: Ergül NURAY

SAĞLIK MEMURU

Telefon No: (0 262) 319 20 14

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - HSGM ÇOCUK
VE ERGEN SAĞLIĞI DAİRESİ BAŞKANLIĞI
07/06/2021 10:48 - E-67414668 - 235.01.02 - 357

Sayı : E-67414668-235.01.02
Konu : Bebek Dostu

.....VALİLİĞİNE
(İl Sağlık Müdürlüğü)

Ülkemizde çocuklara yönelik birçok koruyucu ve geliştirici çalışma yürütülmektedir. Sağlık alanındaki çalışmalar temel olarak Sağlık Bakanlığı bünyesinde ve/veya eşgüdümünde gerçekleştirilmektedir. Yürütülen birçok program ve projenin ortak hedefi daha sağlıklı nesiller olmuştur.

Söz konusu programlardan biri de; bebek ve çocuk sağlığına yönelik olarak sağlıklı beslenmede doğru uygulamaların yerleştirilmesi, emzirmenin korunması, özendirilmesi ve desteklenmesi için, 1991 yılından beri yürütülen “Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları” programıdır.

Bu program çerçevesinde; tüm Türkiye’de gebelik döneminden itibaren başlanarak annelere, ilk 6 ay sadece anne sütü, sonrasında da uygun tamamlayıcı beslenme ile beraber 2 yaş ve ötesine kadar bebeklerini emzirmeleri tavsiye edilmekte, aynı zamanda 6. aydan sonra da bebeğini, anne sütü ile birlikte, uygun tamamlayıcı besinlerle nasıl besleyeceği aktarılmaktadır.

Yürütülen söz konusu program ve Türkiye’nin 1991 yılında kabul ettiği “Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanmasına İlişkin Uluslararası Yasa” ya göre bebeklere 6. ayını doldurana kadar anne sütü dışında hiçbir yiyecek ve içecek önerilemez. Kısaca “Mama Kodu” olarak adlandırılan yasa; formüle bebek maması dahil anne sütü muadillerinin, aynen ya da ilavelerle, kısmen ya da tamamen anne sütü yerine kullanılmasının uygun olduğu söylenerek pazarlanan ya da başka biçimde tanıtılan, biberonla verilebilecek ek gıdalar dahil diğer süt ürünlerinin, yiyeceklerin ve içeceklerin, ayrıca biberonların ve emziklerin pazarlanmasını ve bununla ilgili faaliyetleri kapsamaktadır.

Mama Kodunun önemli noktaları aşağıda yer almaktadır:

- Anne sütü yerine kullanılabilecek ürünlerin reklamı yapılmaz
- Bu ürünlerin örnekleri veya kullanılan malzemelerin serbest bir şekilde dağıtılmaz
- Sağlık çalışanlarına mama örnekleri veya hediyeler verilmez
- Sağlık personeli tarafından endikasyon haricinde bu ürünler önerilmez
- Mama firmasının pazarlama personeli ile anneler arasında bağlantı kurulmaz

Mama Koduna uyum Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları Programının da temellerinde yer almakta olup, program çerçevesinde verilen Bebek Dostu Hastane, Bebek Dostu İl ve Altın Bebek Dostu İl unvanlarının alınması ve devamı Koda tam uyumu gerektirmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 705cef88-f84b-43b1-9648-3bfcbb0a76ce Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>
60 77 Bilgi için: Melek KILIÇ

Telefon: Faks No: 0 312 565 60 81

e-Posta: melek.kilic@thsk.gov.tr İnternet Adresi: Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi Başkanlığı

HEMŞİRE

Telefon No: 312 565 6077

Belge Doğrulama Kodu: 705cef88-f84b-43b1-9648-3bfcbb0a76ce Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bu kapsamda hiçbir sağlık kuruluşunda hiçbir şekilde mama firmalarının eşantiyon tırlerinin kabul edilmemesi ve dağıtımının sağlanmaması gerekmektedir. Bebek Dostu İl ve Altın Bebek Dostu İl unvanı kapsamında il genelinde mama firmalarının annelere yönelik eğitici rolü üstlenerek toplantılar yapması ve bu yolla reklamlarını yapmalarının da önüne geçilmesi beklenmektedir. Ayrıca il genelinde diğer kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan bağışlar, yardım kampanyaları gibi faaliyetlerde kod kapsamında emzik, biberon, formül ürün vb dağıtımına izin verilmemesi bu konuda gerekli bilgilendirmelerin yapılması önem arz etmektedir.

Söz konusu durumlar ile ilgili olarak ekte gönderilen bilgi notu incelenerek yukarıda belirtilen Bakanlık politikası yönünde Bebek Dostu İl - Altın Bebek Dostu İl gerekliliklerinin aksatılmadan yürütölmesi ve sürdürölabilirliği hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır.

Doç.Dr.Fatih KARA

Bakan a.

Genel Müdür

Ek 1. Bilgi Notu

Dağıtım: 81 İl Sağlık Müdürlüğü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 705cef88-f84b-43b1-9648-3bfcfb0a76ce ANKARA 110312865
Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Telefon: Faks No: 0 312 565 60 81

e-Posta: melek.kilic@thsk.gov.tr İnternet Adresi: Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi Başkanlığı

Belge Doğrulama Kodu: 705cef88-f84b-43b1-9648-3bfcfb0a76ce

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Bilgi için: MELEK KILIÇ

HEMŞİRE

Telefon No: 312 565 6077

Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları Programı Bilgi Notu

Bebek Dostu Sağlık Kuruluşu Kriterleri:

- 1) Kuruluşta çalışan tüm sağlık görevlilerine düzenli olarak iletilen yazılı bir emzirme politikası oluşturulması
- 2) Kurumda gebe, anne ve yenidoğanla teması bulunan tüm sağlık personelinin anne sütü ve emzirme ile ilgili Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan güncel emzirme danışmanlığı eğitimini almış olması
- 3) Kurumda gebe, anne ve yenidoğanla teması bulunan sağlık personeli dışında kalan diğer tüm personelin konu ile ilgili 2 saatlik bilgilendirilme eğitimini almış olması
- 4) Doğum yapılan kuruluşlarda “Başarılı Emzirmede 10 Öneri” nin tümü, Çocuk Hastanelerinde, Dal Hastanelerinde ve 1. Basamak Sağlık Kuruluşlarında ise verilen hizmet doğrultusunda Başarılı Emzirme Önerilerinin kurum tarafından benimsenmiş ve uygulanıyor olması
- 5) Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitelerinde “Başarılı Emzirmede 10 Öneri” ye ek olarak belirlenen 5 Önerinin benimsenmiş ve uygulanıyor olması
- 6) Kurumda Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanmasına İlişkin Uluslararası Yasa (mama kodu) uygulamaları ile ilgili çalışmaların yapılması ve sürdürülmesi

Yukarıda sayılan kriterleri yerine getiren Sağlık Kuruluşlarından, yılda 500 ve üzerinde doğum gerçekleşen Hastaneler “Ulusal Bebek Dostu Hastane Değerlendirme Ekibi” tarafından ziyaret edilerek, Uluslararası düzeyde hazırlanmış standart bir form çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme sonucunda başarılı uygulamalar yapan ve 100 puan üzerinden 80 üzeri puan alan hastaneler “Bebek Dostu Üst Komitesi” kararı ile “Bebek Dostu Hastane” olarak ödüllendirilmekte sonrasında ise, yılda bir gerçekleşen “yeniden değerlendirme” ile çalışmalarının kurumsallaşması sağlanmaktadır. Yıllık Doğum sayısı 500 altında olan Hastaneler ve diğer Sağlık Kuruluşları ise aynı sistemle İl Sağlık Müdürlüğü tarafından değerlendirilip unvanlandırılır.

Bebek Dostu Sağlık Kuruluşu Unvanının Düşmesi:

- 1) Kuruluşun yıllık değerlendirilmesi veya 5 yılda bir yapılan Ulusal Değerlendirmeler sonucunda 80 puan altında kalması ve kendisine 3 aylık bir süre tanınmasının ardından yapılan değerlendirmede yeniden 80 puanın altında kalması
- 2) Kurumda Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanmasına İlişkin Uluslararası Yasa (mama kodu) ihlallerinin yapılması
- 3) Kurumun isim ve binasının aynı anda değişmesi veya biri Bebek Dostu olup bir diğeri Bebek Dostu olmayan iki kurumun birleşmesi ile Bebek Dostu olan kurumun isminin değişmesi
- 4) Aile Hekimliği Birimlerinde güncel emzirme danışmanlığı eğitimi almış personelin kalmaması durumlarında, Bebek Dostu unvanı düşürülecektir.

Bebek Dostu İl Kriterleri:

- 1) İl merkezinde bulunan Çocuk Hastaneleri ile Doğum Yaptırılan Hastanelerin tamamının BDH olmasının sağlanması
- 2) İlde mama kodu uygulamaları ile ilgili çalışmaların yapılması ve takibi
- 3) İlde 1. basamak sağlık hizmeti veren sağlık kuruluşlarının en az % 50'sinin Bebek Dostu olmasının sağlanması
- 4) Toplumda emzirmenin ve anne sütünün desteklenmesine yönelik en az 3 sosyal aktivite yapılması
- 5) Unvan alımını müteakip her yıl en az 1 sosyal aktivite yapılması ve yılsonunda Bakanlığa raporlanması gereklidir

Unvan 5 yıl süreyle geçerlidir, süre sonunda yeniden değerlendirme yapılır.

Altın Bebek Dostu İl Kriterleri:

- 1) İl merkezindeki tüm hastanelerin BDH olması
- 2) İlde mama kodu uygulamaları ile ilgili çalışmaların yapılması ve takibi
- 3) İlçelerde bulunan doğum yapılan ya da çocuk hastanelerinin %75'inin BDH olması
- 4) İlde "Bebek Dostu" unvanı alan hastanelerin her sene "Bebek Dostu Hastane Kendi Kendine Değerlendirme Formu" kullanılarak değerlendirilmesi
- 5) İlde 1. basamak sağlık hizmeti veren sağlık kuruluşlarının en az % 70'inin Bebek Dostu olmasının sağlanması
- 6) Toplumda emzirmenin ve anne sütünün desteklenmesine yönelik en az 10 sosyal aktivite yapılması
- 7) İl Genel Meclisi'nde grup toplantısı yapılarak Altın Bebek Dostu İl faaliyetlerine yönelik karar alınması
- 8) Unvan alımını müteakip her yıl en az 3 sosyal aktivite yapılması ve yılsonunda Bakanlığa raporlanması gereklidir

Unvan 5 yıl süreyle geçerlidir, süre sonunda yeniden değerlendirme yapılır.

Bebek Dostu Destekleyicisi Kuruluş Kriterleri:

- 1) Kuruluşun hiçbir şekilde mama üretimi, dağıtımı veya pazarlamasını yapan faaliyetleri yürütmüyor olması ve bu kuruluşlarla ticari bağlantısının olmaması.
- 2) Kuruluşun anne sütü ve emzirmeyi destekleyen bir politikasının olması
- 3) Kuruluşta çalışan sağlık personelinin "Emzirme Danışmanlığı Eğitimi" ni almış ve belgeleyebiliyor olması
- 4) Kuruluşta çalışan tüm personelin anne sütü ve emzirmenin önemi konusunda bilgilendirilmiş olması
- 5) Kuruluşun gebe veya emziren kadınlara yönelik olarak işçi ve memurlar için verilmiş olan yasal hakların kullanımı konusunda destekçi olması ve bu konuda çalışanlarını bilgilendirmesi
- 6) Kuruluşun her yıl konu ile ilgili bir sosyal aktivite gerçekleştirmesi
- 7) Kuruluş içerisinde kadın çalışanlarına yönelik olarak rahatça kullanabilecekleri havadar içerisinde lavabo, buzdolabı ve süt sağmak için gerekli tertibat ve araç gereci bulunan bir emzirme odasının sağlanması

- 8) Yukarıdaki kriterleri sağlayan kuruluşlar “Ulusal Bebek Dostu Hastane Değerlendirme Ekibi” tarafından değerlendirilirler. Hazırlanan değerlendirme raporu “Bebek Dostu Üst Komitesi” tarafından incelenir ve uygun görüldüğü takdirde “Bebek Dostu Destekleyicisi Kuruluş” unvanı verilir.

Unvan verilmesini müteakip kuruluş her yıl İl Sağlık Müdürlüğü ilgili birimlerince ziyaret edilerek uygulamaların devamı ve sürdürülebilirliği yönünden değerlendirilmelidir. Uygulamalarını sürdürmeyen veya hakkında bu yönde şikâyet bildirilen işyerlerinin unvanı Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi Başkanlığı ilgili birime görüş sorularak düşürülebilecektir.

Bebek Dostu Eczane Kriterleri:

- 1) Kuruluşun Anne Sütü ve Emzirmeyi destekleyen bir politikasının olması
- 2) Kuruluşta çalışan sağlık personelinin “Emzirme Danışmanlığı Eğitimi” ni almış ve belgeleyebiliyor olması
- 3) Kuruluşta çalışan tüm personelin anne sütü ve emzirmenin önemi konusunda bilgilendirilmiş olması
- 4) Kuruluşun gebe veya emziren kadınlara yönelik olarak işçi ve memurlar için verilmiş olan yasal hakların kullanımı konusunda destekçi olması ve bu konuda çalışanlarını bilgilendirmesi
- 5) Kuruluş emzirilen bebeklere yalancı meme vermenin ve biberonla beslenmenin sakıncaları hakkında bilgi verilmesi bu ürünlerin özendirici şekilde teşhirinden kaçınılması eczanenin arka raflarında satışa sunulması
- 6) Eczanelerdeki her türlü mama reklamı, üzerinde firma ismi olan reklam amaçlı malzemelerin görünür yerlerde asılmaması ve mama kutuları içleri boş dahi olsa vitrinlerde sergilenmemesinin sağlanması ile anne sütünün önemini vurgulayan afişler ön planda olmasının sağlanması
- 7) Kuruluş emzirme konusunda problem yaşayan anneleri en yakın bebek dostu sağlık kuruluşuna yönlendirerek bu sağlık kuruluşları hakkında kendisine başvuran anne ve anne adaylarını bilgilendirmesi
- 8) Yukarıdaki kriterleri sağlayan kuruluşlar il bünyesinde çalışan “Ulusal Bebek Dostu Hastane Değerlendirme Ekibi” tarafından değerlendirilirler ve uygun görüldüğü takdirde “Bebek Dostu Eczane” unvanı verilir.

Unvan verilmesini müteakip kuruluş her yıl İl Sağlık Müdürlüğü ilgili birimlerince ziyaret edilerek uygulamaların devamı ve sürdürülebilirliği yönünden değerlendirilmelidir.

Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanmasıyla ilgili Uluslararası Yasa ve Dünya Sağlık Asamblesi’nin ilgili Kararları

Gerekeç: Bebeklerini nasıl besleyeceklerine karar verdikleri doğum öncesi, sırası ve sonrasındaki dönemler bir bütün olarak, ailelerin anne sütü muadillerinin pazarlanması konusunda en hassas olduğu dönemdir. Dünya Sağlık Asamblesi (DSA), ailelerin ticari baskılardan korunmasını sağlamak amacıyla sağlık çalışanları ve sağlık sistemlerini Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanmasıyla ilgili Uluslararası Yasa (1) ve bu yasayı takiben çıkarılan ilgili DSA kararlarına (2) (Tüzük) riayet etmeye davet etmektedir. Ayrıca, sağlık

çalışanlarının da mesleki faaliyet ve muhakemelerini etkileyebilecek ticari tesirlere karşı korunması gerekmektedir.

Anne sütü muadili, biberon ve biberon emziği gibi ürünleri pazarlayan şirketlerin Yasayı sıklıkla ihlal ettikleri görülmektedir (3). Anne sütü muadillerinin teşvik edilmesi emzirmeyi olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerden biri (4) olduğu için, anne ve yenidoğan sağlığı hizmetleri sunan kuruluşlarının Yasa'ya uygun hareket etmesi esastır. Anne sütü muadillerinin satışındaki artışın dünya genelinde devam edeceği öngörülmektedir; bunun çocukların hayatta kalması ve esenliğinin korunması bakımından belirleyici rol oynadığı düşünülmektedir (5). Bu durum, anne ve yenidoğan sağlığı hizmetleri sunan kuruluşlar da dâhil olmak üzere emzirme uygulamasının her yerde korunması, teşvik edilmesi ve desteklenmesine yönelik somut gayretlerin güçlendirilerek sürdürülmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Uygulama: Tüzük bebek maması, biberon ve biberon emziklerini teşvik etmemek ve Tüzük kapsamına giren ürünlerin üretici ve distribütörlerinin bu amaçla yapacağı manipülasyonlara izin vermemek için sağlık sistemlerinin üstlenmesi gereken sorumlulukları açıkça ifade etmektedir. Anne ve yenidoğan sağlığı hizmetleri sunan kuruluşların tamamının ihtiyaç duydukları anne sütü muadili ürün, biberon veya biberon emziklerini normal tedarik kanalları vasıtasıyla edinmesinin, ücretsiz veya özel indirimli ürünleri kabul etmemesinin (DSA Kararı 39.28 (1)) hüküm altına alınması bu kapsamda uygulanabilecek tedbirlerden biridir. Ayrıca, anne ve yenidoğan sağlığı hizmetleri sunan kuruluşlarda istihdam edilen personel, anne sütü muadili üreticilerinin markasının yer aldığı herhangi bir gereç, materyal veya indirim kuponunun sergilenmesi veya dağıtılması da dâhil olmak üzere anne sütü muadillerinin hiçbir çeşidinin tanıtımına veya sergilenmesine yönelik faaliyetlere hiçbir şekilde müdahil olmamalı ve kuruluş içerisinde veya evde kullanmaları için annelere herhangi bir bebek maması numunesi tedarik etmemelidir.

2016 yılında yayımlanan ve DSA tarafından tasdik edilen (6) Bebek ve küçük çocuklara yönelik gıdaların uygun olmayan şekilde tanıtımının önlenmesine ilişkin DSÖ rehberi uyarınca sağlık çalışanları ve sağlık hizmeti sistemleri, bebek ve küçük çocuklara yönelik gıdaları pazarlayan şirketlerle herhangi bir menfaat ilişkisine neden olabilecek faaliyetlerden uzak durmalıdır. Sağlık çalışanlarının mesleki toplantılarının sponsorluğu kesinlikle bir sektör tarafından üstlenilmemeli ve sektör temsilcileri ebeveynlik eğitimlerine katılmamalıdır.

Küresel standartlar:

- Kuruluşta kullanılan tüm anne sütü muadilleri, biberon ve biberon emzikleri normal tedarik kanalları vasıtasıyla satın alınmalı, ücretsiz veya özel indirimli ürünler kabul edilmemelidir.
- Kuruluş, Tüzük kapsamına giren herhangi bir ürün veya anne sütü muadili, biberon veya biberon emziği üreten şirketlerin logolarının yer aldığı herhangi bir nesneyi ya da Tüzük kapsamına giren ürünlerin isimlerini herhangi bir şekilde sergilememelidir.
- Kuruluş, anne sütü muadillerinin tedarik şekli ve Tüzük kapsamına giren ürünlerin üretici veya distribütörlerinden herhangi bir destek veya hediye kabul edilmemesi ile annelere anne sütü muadili, biberon veya biberon emziği numunelerinin dağıtılmamasına ilişkin taahhütler dâhil olmak üzere Yasa'ya nasıl riayet ettiğini açıklayan yazılı bir politikaya sahip olmalıdır.

- Doğum öncesi bakım, doğum ve/veya yenidoğan bakımı hizmetlerinde görev alan sağlık çalışanlarının en az %80'i Yasa'nın en az iki unsurunu açıklayabilecek yetkinlikte olmalıdır.

Kaynaklar:

1. <https://www.who.int/nutrition/netcode/resolutions/en/>
2. International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes. Geneva: World Health Organization; 1981 (http://www.who.int/nutrition/publications/code_english.pdf, erişim tarihi 7 Mart 2018)
3. Breaking the rules stretching the rules 2014. Evidence of violations of the International Code of Marketing of Breastmilk Substitutes and subsequent resolutions compiled from January 2011 to December 2013. Penang: International Baby Food Action Network International Code Documentation Centre; 2014 (http://www.ibfan-icdc.org/wp-content/uploads/2017/03/1_Preliminary_pages_5-2-2014.pdf, erişim tarihi 7 Mart 2018 [Executive summary]).
4. Piwoz E, Huffmann S. The impact of marketing of breast-milk substitutes on WHO-recommended breastfeeding practices. Food Nutr Bull. 2015;36:373-86. doi:10.1177/0379572115602174.
5. Baker P, Smith J, Salmon L, Friel S, Kent G, Iellamo A et al. Global trends and patterns of commercial milk-based formula sales: is an unprecedented infant and young child feeding transition underway? Public Health Nutr. 2016;19(14):2540-50. doi:10.1017/S1368980016001117.
6. Maternal, infant and young child feeding. Guidance on ending the inappropriate promotion of foods for infants and young children. In: Sixty-ninth World Health Assembly, Geneva, 23-28 May 2016. Provisional agenda item 12.1. Geneva: World Health Organization; 2016 (A69/7 Add 1; http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA69/A69_7Add1-en.pdf?ua=1, erişim tarihi 7 Mart 2018).